

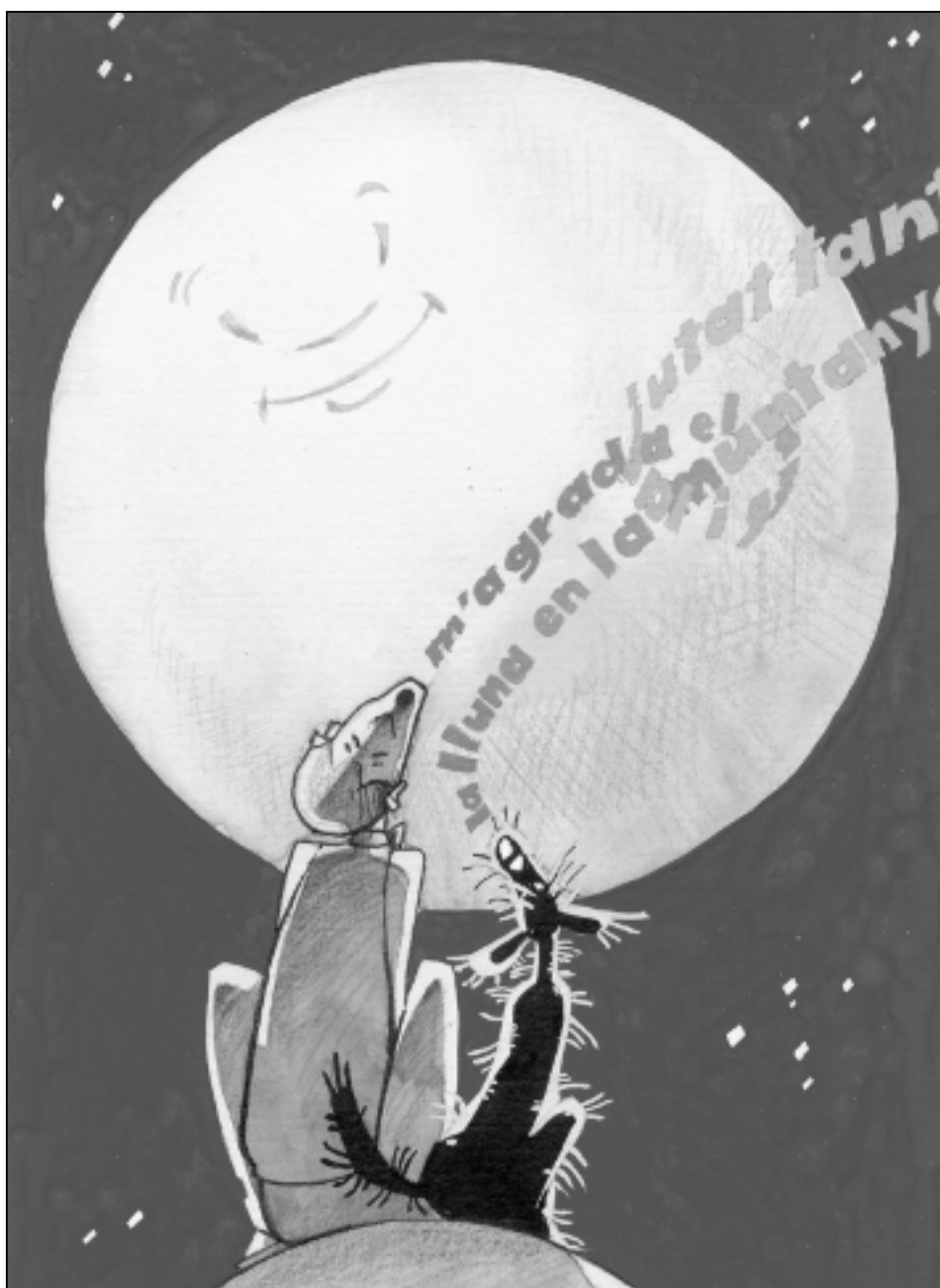

M I C A L E T T E A T R E

Propostes didàctiques

Rosegó, el rodamón

*Elaborades per Anna Ballester / Ismael Blasco /
Teresa Hermoso*

R O S E G Ó , E L R O D A M Ó N

D E S C R I P C I Ó

Autor: Manuel Molins

Il·lustracions: Antoni Laveda

Edicions Bromera / Alzira, 2001

Col·lecció: MICALET TEATRE, núm. 20

Format: 20,5 × 13 cm, 88 pàgs.

Enquadració en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 10 anys. Encara que la seua representació escènica, potser, siga més adequada per als xiquets i xiquetes de més de deu anys, no hem d'oblidar que aquest text teatral és també un text literari i, com a tal, es pot llegir independentment de la seua escenificació. En conseqüència, per la seua temàtica en la qual es satiritza l'educació i el comportament dels humans respecte dels animals, un tema bastant acostat als interessos dels infants i per la seua estructura expositiva, aquest és un llibre apte per a ser llegit pels alumnes del tercer cicle de primària, però també per als del primer cicle de l'ESO que, potser, captaran millor les intencions de l'autor i la visió crítica que s'hi exposa.

RESUM ARGUMENTAL

Rosegó, el rodamón ens conta en cinc escenes una història fantàstica i urbana: la història d'un gos negre i de carrer, famolenc, anomenat Rosegó, que un bon dia entra pel terrat al pis d'un home, Lluç Recatan, que acaba de perdre el seu gos. Per aquest motiu, és a dir, per la tristesa d'haver perdut la seua última mascota, Rosegó

és acollit en el pis de Lluc. Això dóna peu a una relació en què l'home tracta d'educar el gos segons els seus valors i el seu concepte del que és un gos ideal i, a l'inrevés, el gos intenta també fer-li veure que l'educació i l'amistat exigeixen un intercanvi mutu de coneixements i experiències i un respecte exquisit envers l'altre.

L'obra, per tant, conta les peripècies d'aquesta singular relació entre els dos personatges principals, i pràcticament els únics. L'home, Lluc Recatan, se'ns presenta plorant i lamentant-se de la mort del seu amic anterior, un gos que el va abandonar i que, com que no sabia moure's lliurement per la ciutat, ha estat atropellat per un cotxe. A més, no li agrada viure sol i no entén perquè tots els gossets l'abandonen. Ell els ho dóna tot, una casa, una habitació, bon menjar i fins i tot una «educació». Tanmateix, aquesta generositat és més aparent que real ja que és una persona molt rígida i sempre marca una distància jeràrquica: ell és «l'home», el que sap i el que dóna, mentre que el gos, per molt que se l'estime, no és més que això, un animal de companyia sobre el qual es considera plenament amo i superior.

Contra aquesta concepció, com és natural, s'enfronta l'altre personatge, Rosegó, que és un animal d'una gran bellesa, potència i intel·ligència, i que s'estima profundament la llibertat. No obstant això, el diàleg i l'intercanvi entre l'home i el gos resultarà finalment positiu i és, en aquest sentit, que, al final, apareix un grup de companys de Rosegó que han format una *street band*, ja que gràcies a l'educació rebuda, Rosegó pot ajudar els seus amics a trobar faena de músics.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

El tema principal d'aquesta obra de teatre infantil és l'enfrontament existent entre dues posicions representades per dos personatges de cultura i d'extracció tan diferents que provoquen un

conflicte que, a poc a poc, trobarà el seu desenllaç en el reconeixement, i en l'acceptació i la integració mútua: una integració dinàmica i lliure sense submissions ni relacions de domini.

Per tant, l'obra transmet un missatge ètic i didàctic molt recomanable en un món com l'actual en què cada vegada són més freqüents les relacions entre gent i cultures de molt diversa procedència i origen. Educar el respecte a la diversitat és una de les preocupacions dels docents en l'actualitat i un tema que pot atraure els interessos dels lectors d'aquestes edats de plena consciència infantil. A més, l'estructura de l'obra basada en el diàleg entre dos personatges, per la seua senzillesa, pot ajudar a exemplificar el que és una acció d'intercanvi comunicatiu i de debat entre dos amics que mútuament s'enriqueixen amb les seues opinions i amb les seues actituds. Una estructura gens complexa que facilita la lectura i que d'aquesta forma aconsegueix també un dels objectius principals de tot llibre: fomentar el plaer de la lectura i crear, a poc a poc, l'hàbit lector.

Però, a pesar d'aquesta senzillesa, a *Rosegó, el rodamón* trobem, com és lògic, altres aspectes també d'interés, que –sobretot si se'n fa un ús escolar del llibre– poden provocar o suggerir la reflexió dels lectors sobre temes tan diversos com els següents:

- El valor de l'autèntica amistat que tendeix més a compartir que no a imposar els criteris d'un en detriment dels de l'altre.
- La necessitat de conservar els trets específics de cadascú i respectar els dels altres.
- La crítica irònica a una determinada concepció educativa present encara en el sistema educatiu.
- El rebuig a determinades actituds com aquelles que sustenten el racisme i la marginació i criminalització de la immigració.
- La necessitat de reivindicar la igualtat, la justícia, la llibertat, etc.

- La importància de suprimir la pobresa, la violència, etc.
- La inutilitat de les adulacions i la saviesa de no fer-ne cas.
- La reivindicació de l'eficàcia de l'aprenentatge lúdic de les diferents estratègies per a la convivència, etc.

L'AUTOR

Manuel Molins és, sens dubte, un dels dramaturgs i homes de teatre valencians més importants dels darrers vint anys. Tot i que la seua obra ha estat fonamentalment dirigida a un públic adult, *Rosegó, el rodamón*, s'adreça a un públic infantil i juvenívol.

Manuel Molins va nàixer a Montcada, a l'Horta, però la seua família es va traslladar ben prompte a Alfara del Patriarca, també en la mateixa comarca, i és ací on creix i es desenvolupa la seua formació. Concretament, els seus inicis teatrals, a més de les activitats i aficions de jove estudiant, cal situar-los en la fundació i muntatges del Grup 49 (1968-1981) de teatre independent.

Amb aquest grup encetà, malgrat els entrebancs de la censura, la via d'un teatre autènticament valencià amb muntatges com *Dansa del vetlatori*, *Quatre històries d'amor per a la reina Germana* o *Calidoscopi*. Obres que després es publicaren en forma de llibre i que han fet de Manuel Molins un dels autors de teatre valencians més prolífics de les últimes dècades amb obres com *Tango*, *Diònysos*, *Viatgers de l'absenta*, *La màquina del Doctor Wittgenstein*, *Centaures*, *Ombres de la ciutat*, *Ni tan alts ni tan rics* i *Abú Magrib*, entre altres.

L'IL·LUSTRADOR

Antoni Laveda (València, 1951) es dedica professionalment a la docència i vocacionalment treballa en els camps de la il·lustració i la comunicació gràfica.

Li agrada molt il·lustrar llibres infantils i ho fa meravellosament, com ho proven els seus dibuixos per a algunes rondalles d'Enric Valor, i com ho constaten també els llibres *Contalles populars valencianes*, *Els contes d'un dia*, *La bruixa tafanera* i *El poble de Llepamelós*, entre altres. Per a Edicions Bromera ha il·lustrat els llibres *Gratacelònia*, *L'ingenu*, *El mag Floro*, *El segrest de Xico Black* i *La reina Ataiülf*, entre altres.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

1. FORMES DE LLEGIR

Sovint les guies didàctiques es limiten a plantejar exclusivament preguntes sobre el text. Preguntes més aviat elementals, òbvies i rutinàries i que, més que ajudar a aprofundir i a passar-ho bé amb la lectura, a ampliar l'horitzó i incitar a la curiositat, semblen tenir com a única finalitat el control del text i la seua comprensió. Però hi ha altres formes d'estimular la lectura i fer que el xiquet comprega, assimile i gaudezca del llibre.

Rosegó, el rodamón ens presenta diferents nivells de lectura, no solament pel fet que siga un text teatral i pugja llegir-se també en forma d'espectacle, sinó com a text literari en si mateix.

Hi hauria una primera fase de lectura que podríem qualificar d'immediata: és la que comprendria el plànol més superficial i es limitaria a buscar el lèxic nou i narrar el que ocorre, posant l'accent sobretot en l'acció i els diversos components de la trama.

Una segona fase, més interpretativa i reflexiva, que complementa l'anterior. És aquella en què el lector tracta d'interrogar el text i s'hi endinsa aprofundint més enllà de la trama o la recerca de paraules desconegudes per explorar els continguts de les idees i els símbols. Això permet un diàleg lector-autor sobre qüestions que el text planteja directament o indirectament, l'adquisició d'hàbits d'interrogació més enllà del que sembla evident i l'assimilació creativa de les històries per tal de promoure, no solament l'adquisició de coneixements, sinó també la seua expressió personal ja que cada xiquet és un món diferent i cal que interprete el text d'una manera específica i vivencial.

Un bon text per a l'escola és aquell que aconsegueix dues condicions mínimes: entretenir i educar, que és, al capdavall, l'eslògan dels clàssics. La seua lectura ens obri al plaer tant de la imaginació com del pensament i dóna pas a l'intercanvi d'idees i de vivències; genera activitats diverses com debats, exposicions, treballs o jocs individuals i en equip, tot permetent la col·laboració interdisciplinària amb altres mestres i aules. En conseqüència, un bon llibre és un recurs didàctic extraordinari per a l'aprenentatge significatiu i l'assimilació lúdica i crítica del coneixement.

2. OBJECTIUS DE LA LECTURA

Cal que les activitats proposades tinguen sentit per als xiquets d'acord amb la seua edat, nivell i interessos. Per això, en funció d'un aprenentatge actiu, pretenem:

- a) Que els xiquets practiquen la lectura d'un text teatral.
- b) Que capten les diferències tècniques i literàries amb altres gèneres com els contes o els poemes.
- c) Que adquirisquen i desenvolupen coneixements, habilitats i actituds com ara:

- Coneixements del text i de la representació teatral (dialoguisme, situacions de comunicació, assajos, caracterització, expressió vocal i corporal...). Coneixements sobre els animals (gossos, característiques, ensinistraments i la seua problemàtica en la societat actual...).
- Habilitats diferents (recerca d'informació, lectura, escriptura, expressió oral i corporal, cant, il·lustració, comunicació...).
- Actituds (admirativa, encuriosida, interrogativa, reflexiva, d'escolta i respecte a l'altre, compromís i honestedat...).

3. AVALUACIÓ DEL PROCÉS LECTOR

Entenem l'avaluació com un dels elements que configuren el procés d'ensenyament / aprenentatge. La seua finalitat és la de promoure la reflexió crítica de mestres i alumnes sobre coneixements, actituds, habilitats, materials, etc. de forma que l'avaluació en si mateixa siga, sobretot, un instrument d'aprenentatge i millora de l'ensenyança. És a dir, l'avaluació cal que siga educativa tant per als xiquets com per als mestres ja que les equivocacions i, fins i tot, l'error són una font d'aprenentatge i no de castic. Per això, a l'hora d'avaluar els objectius anteriorment proposats, la forma més adient seria l'observació i el diàleg per a corregir i estimular.

4. ACTIVITATS

Per tal d'aconseguir tot això i donar pas a les diferents fases del procés lector que més amunt hem indicat, proposem un conjunt d'activitats de caràcter obert perquè els mestres les trien i les adequen d'acord amb les característiques dels seus alumnes i el seu estil docent propi.

Aquestes activitats, elaborades específicament per a *Rosegó, el rodamón*, figuren a l'apartat «Propostes de treball» i, a diferència d'altres propostes didàctiques d'aquesta mateixa col·lecció, estan redactades de cara al professor perquè ell mateix les pugui desenvolupar i presentar als seus alumnes com millor ho considere, d'acord amb els interessos concrets del seu alumnat.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXERS

En la majoria de les classes existeix una biblioteca d'aula i, si no n'hi ha, ara és el moment de crear-la. Per al bon funcionament de les biblioteques cal confeccionar fitxers per saber quins llibres tenim, informar els lectors i poder fer préstecs.

Convé, doncs, que la biblioteca d'aula compte amb fitxers d'autors, títols, temes i préstecs. No cal, però, que s'hi segueixquen les normes internacionals de biblioteques, sinó que els criteris de classificació siguin senzills i pràctics perquè els xiquets els confeccionen i utilitzen sense complicacions afegides. Per exemple, el fitxer de temes pot estar classificat o bé per gèneres (contes, novel·les, teatre, biografia, còmics...) o bé per una de les característiques (manuals, diccionaris, història, natura, policíac, humor, terror, animals, fantàstic...).

Tot això, ens permetrà realitzar les activitats següents:

- Comprar fitxers o construir-ne amb caixes, folrar-los, etiquetar-los amb títols (autor/a, temes, etc.) i elaborar uns separadors alfabètics.
- Confeccionar fitxes. La fitxa pot ser fotocopiada o elaborada pel xiquet tot seguint un model que tindrà al seu abast com per exemple:

Fitxa de títol

Títol de l'obra:	
Autor/a: Cognoms	Nom
Il·lustrador/a: Cognoms	Nom
Lloc i any d'edició	Editorial
Col·lecció	Número

Fitxa d'autor/a

Cognoms:	Nom:
Títol de l'obra:	
Lloc i any d'edició	Editorial
Col·lecció	Número

Fitxa de préstec

Lector/a: Cognoms	Nom
Obra prestada: Títol.....	
Autor/a: Cognoms.....	Nom
Data del préstec: / /	
Signatura del lector/a:	

Fitxa de desideratum

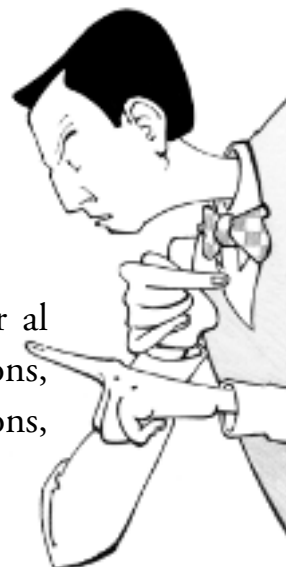
En algunes biblioteques, hi ha fitxes perquè els usuaris expressen els seus diferents interessos lectors: temes, obres o autors. Per això, el model d'aquesta fitxa podria ser el següent:

Desitjaria que comprareu llibres de.....
Nom, cognoms i curs del lector/a.....
Data del préstec: / /

B) APROXIMACIÓ CRÍTICA A L'OBRA

És molt important que els alumnes aprenguen a analitzar al seu nivell els llibres que llegeixen i expressen les seues opinions, sensacions i comentaris. Per tal d'afavorir aquestes operacions, proposem les activitats següents:

–**El Crític literari:** Suposeu que us encomanen un resum i comentari crític de l'obra de teatre infantil de Manuel Molins *Rosegó, el rodamón* per a un diari o revista (diari de l'escola, el suplement escolar d'un diari qualsevol, etc.). L'escrit hauria de tenir unes característiques ben concretes: un espai determinat (nombre de línies predeterminat o una pàgina), parlar breument de l'autor, resumir l'argument del llibre sense desvelar el final de la trama, comentar aspectes positius i negatius de l'obra –referents a l'estil, interès del tema, il·lustracions, edició, preu– i si recomanarien la seua lectura als companys, tot justificant-ne l'opinió.

Una vegada fets els treballs, caldria posar-los en comú per comentar-los i millorar-los amb les aportacions i comentaris de tota la classe en base als aspectes següents: ortografia, sintaxi, estructura narrativa, estil, presentació, incorporació d'informació i arguments, etc.

El darrer pas, podria ser l'elecció del que es considere «el millor» treball per enviar-lo al diari i que representaria l'esforç i la creativitat individual i col·lectiva.

–**Ràdio i TV:** Imagineu que sou guionistes o locutors de ràdio o televisió. Proposaríem la mateixa activitat anterior, però per realitzar-la oralment tot tenint en compte les característiques de l'oralitat: vocalització, entonació, ritme, èmfasi, naturalitat. I en cas de la televisió, afegir-hi la imatge, els gestos, el decorat, etc.

–**L'entrevista:** Aquesta activitat constaria de tres fases. La primera seria la preparació individualment i col·lectivament de les línies principals d'una entrevista amb l'autor, l'il·lustrador o l'editor del llibre. La segona, se centraria en la confecció i redacció de les preguntes. I, per fi, arribaríem a la realització de l'entrevista, que pot presentar les modalitats següents: entrevista real amb l'autor, il·lustrador o editor o el *Rol playing*.

De vegades podem tenir la sort que l'autor vinga a l'escola. En aquest cas, distribuïrem les preguntes entre els xiquets per tal que hi participen el màxim nombre possible i s'hi cree un ambient animat i respectuós.

Com se sap, el *Rol playing* consisteix en assumir els papers d'altres personatges. En aquest cas, els xiquets representarien l'autor, l'editor, l'il·lustrador i els entrevistadors, ja siguin televisius o radiofònics.

Per a preparar aquest *Rol playing*, caldria conèixer al màxim el personatge –Manuel Molins, l'il·lustrador, l'editor, etc.– per caracteritzar-se i respondre a les preguntes com si el xiquet que el represente fóra la persona real. I això, pot fer-se treballant diverses informacions, vídeos, fotografies i altres.

Aquest tipus d'activitat, podria fer-se també amb els personatges de l'obra, Rodamón, Lluc Recatan o algun membre de la *street-band*, la qual cosa permetria un notable treball d'imaginació, una mena de representació paral·lela a la del text i un aprenentatge lúdic i experiencial del llibre.

–**Els debats:** El debat és una activitat molt interessant perquè:

- es tracten temes polèmics que permeten una educació en la pluralitat i el respecte;
- s'introdueixen aspectes de l'actualitat quotidiana dels alumnes;

- estimulen la recerca de documentació, buscant informació als diaris, els llibres, la radio, la T.V., les persones, etc.;
- propicien la reflexió individual sobre els aspectes en què s'està d'acord o no i en les diferents raons d'aquest acord o desacord;
- afavoreixen la comunicació i la defensa de les idees tot afirmant les distintes personalitats;
- desenvolupen l'hàbit d'escoltar i de respectar la paraula dels altres, mostrant el propi acord o desacord d'una manera civilitzada;
- faciliten la possibilitat de modificar o de reafirmar les pròpies idees i actituds en funció de les opinions i raons dels altres;
- mostren la inconsistència de les posicions dogmàtiques i la provisionalitat i historicitat del coneixement.

En una paraula: fer un debat a classe exigeix una bona preparació per part dels mestres i dels alumnes.

Seria desitjable que els temes de debat foren proposats pels mateixos alumnes. Els xiquets són més intel·ligents del que sovint ens pensem i cal que siguem ells qui plantegen preguntes que no necessàriament ha de respondre el mestre, sinó que poden ser contestades en el diàleg amb els altres companys. Tanmateix, pot donar-se el cas que els xiquets, acostumats a les qüestions que generalment els llibres de text i els adults els formulen, pregunten, per pura inèrcia, pels aspectes més tòpics dels quals parlàvem al començament (com es diu el gos?, de quin color és Rosegó?, què és un rodamón?, etc.).

Per això, el mestre té la responsabilitat d'obrir interrogants nous i despertar l'interès per temes diferents.

En aquest sentit, la lectura de *Rosegó, el rodamón* ens permet tractar algunes qüestions de molta actualitat com ara:

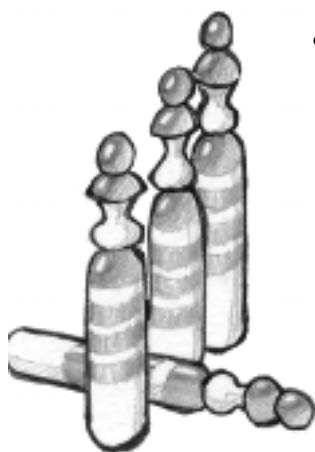

«Els gossos i la seua relació amb les persones».

Tema sobre el qual podríem centrar un debat fixant-nos, per exemple, en algun dels aspectes següents:

- «El gos, el millor amic de l'home.» El gos és conegut com el millor amic de l'home i hi ha molts testimonis i fets que així ho demostren. Però també ens trobem amb la realitat contrària ja que alguns gossos han agredit persones de diferents edats, produint-los ferides que han arribat fins i tot a causar-los la mort. Davant d'aquests fets cal preguntar-se si el gos ja no és amic dels homes, per què ocorre això, qui és el responsable d'aquesta situació i què caldria fer per a aturar-la.
- «L'home és el millor amic del gos?» Moltes persones utilitzen els gossos per a caçar, per exemple, i després els abandonen. De fet, després de les vacances, sempre hi ha molts gossos perduts perquè els seus amos els han abandonat. Els xiquets podrien contar altres situacions semblants, indagant i discutint-ne les causes, si els sembla just o no, què hi farien ells, si un animal és un instrument, el gos-objecte, etc.
- «Cal tractar els animal com a persones?» Contràriament a la situació anterior, ens trobem també amb persones que donen als animals un tractament especial. Tan especial que, de vegades, es comporten millor amb els gossos que amb les persones. Per això, podríem reflexionar sobre el tractament que cal donar als animals. Què entenen els xiquets per un tractament adequat i just per als gossos? Tenen drets els animals? Esteu d'acord en què els animals tenen drets? Què pensen de la gent que es comporta malament amb altres persones i diu que «s'estima molt els animals»? És possible sentir llàstima d'un gos abandonat i no fer cas d'una persona que viu sense faena ni casa?

- «*Rosegó, el rodamón*, un text simbòlic.» Tot i que puga resultar una mica difícil explicar els simbolismes del text, caldria que, sense teoritzacions estèrils, els xiquets entraren, des de la seua realitat, en diferents aspectes abstractes que l'obra ens presenta. De fet, *Rosegó, el rodamón* planteja diverses qüestions sobre l'educació, l'amistat, la igualtat, el racisme, la immigració, la pobresa, la violència, la llibertat, la justícia, etc. Amb aquesta finalitat, podríem introduir preguntes del tipus: Esteu d'acord que l'home i el gos, per ser veritables amics, han de tractar-se com a iguals? Què significa per als xiquets tractar algú com a igual? Què penseu que ha volgut dir l'autor en parlar de la igualtat entre Lluc i Rosegó? Quin sentit té que l'animal li plantege a l'amo que ell també podria educar-lo en la llengua dels gossos? Per què Lluc utilitza el fuet per fer-lo saltar? Per què el gos és negre i no d'un altre color? Podríem establir algun paral·lelisme entre la situació de Rosegó i els seus amics amb la dels immigrants: Coneixeu algun immigrant? Sabeu què és un «sense papers»? Etc.

–**L'escriptura teatral:** Com és fàcil de comprovar, i el xiquet haurà pogut observar, la tècnica de l'escriptura d'aquesta història és diferent a la dels contes o les novel·les. Per això, convé també que l'ajudem a ampliar el coneixement previ, immediat i vivencial, plantejant-li algunes activitats que l'aproximen a l'escriptura teatral.

- **LA HISTÒRIA:** *Rosegó, el rodamón* és una obra que ens conta una història però no de forma narrativa. Per tant, anoteu les diferències que hi ha entre la forma de contar la història en una obra de teatre i un conte. Després, poseu en comú les aportacions de cada equip.

Hi ha narració i descripció? Què són les «acotacions»? Tenen importància? Quina és la seua funció? Quina és la diferència gràfica que observeu entre el text d'escena i el dels personatges? Què és un diàleg i un monòleg? Quines diferències hi ha entre un diàleg de conte i un altre de teatre? S'hi presenta el mateix tractament de la informació? Etc.

- **ELS PERSONATGES:** A l'obra apareixen dos personatges principals, Lluç i Rosegó, i un grup que forma la *street-band*: Quines són les característiques bàsiques dels dos personatges principals? Com ho sabeu, això? Extrau-ne la informació dels diferents components textuais: acotacions, diàlegs, monòlegs, el que diuen l'un de l'altre, el que fan o no volen fer, els objectes, el context, etc. Quina funció tenen les onomatopeies i la música? Quina idea tenen del personatge grupal o col·lectiu, la *street-band*? Van tots vestits igual? Es mouen de la mateixa manera? Quins instruments podrien tocar? Tot això ho explicita el text o cal que posem en joc la nostra fantasia i imaginació? Els personatges són realistes o hi ha un joc entre fantasia i realitat? Etc.
- **A LA MANERA DE:** Ja que s'han vist alguns aspectes elementals de l'escriptura teatral, cal que els alumnes intenten exercitar-los com si ells mateixos foren també uns dramaturgs: poden convertir un conte en text teatral, observar una situació de la vida quotidiana (un diàleg al pati, per exemple) o inventar una història pròpia.

–**El treball gràfic:** Donat que el llibre també porta il·lustracions, cal que els xiquets en parlen i tracten de fer-ne, ja siga per a *Rosegó, el rodamón* o per a les històries que hagen escrit ells mateixos. Observar i comentar les il·lustracions

del text: Són adequades? Són boniques? Responen a la idea que ells tenen dels personatges? En què les modificarien? Si hagueren de fer un cartell anunciador de *Rosegó, el rodamón*, com seria? Que el pinten i que en facen diverses versions per a samarretes, còmics, enganxines, etc.

–**Un dia de gossos:** Caldria també que els xiquets feren diferents jocs de llenguatge, recolliren o inventaren acudits sobre gossos i d'altres activitats complementàries com ara buscar gossos famosos de pel·lícules, còmics (Milú, Snoopy, Rintintin...), llibres, cançons, poemes, etc. I amb tot això, podria muntar-se una exposició o ambientar imaginativament la classe.

Totes aquestes propostes didàctiques, però, no són més que un conjunt d'instruments o suggeriments que els mestres han d'utilitzar en la mesura que els convinguen, tot ampliant-les i fent-ne de noves. L'objectiu és ajudar a llegir un text teatral i sobretot procurar un plaer lector i un enriquiment dels xiquets. Enriquiment no solament en l'àmbit del coneixement, sinó també en el de l'imaginari perquè així la lectura i els textos, amb els seus personatges i les seues històries, ens acompanyaran sempre i ens serviran d'estímul en el llarg procés de ser homes i dones lliures, cultes i democràtics.

